

Høringsvar regional utviklingsplan HSØ 2040

Norsk forening for fysikalsk medisin og rehabilitering har gjennomgått regional utviklingsplan for Helse Sør-Øst 2040 og har valgt å ha fokus på avsnittene «Personer med flere kroniske lidelser» og «Videreutvikle de spesialisert rehabiliterings- og habiliteringstjenestene».

Vi støtter utarbeiding av en regional fagplan for fysikalsk medisin og rehabilitering og ser behovet for utarbeiding av flere gode pasientforløp fra akutt skade/sykdom som innbefatter rehabilitering på lik linje med akuttmedisin. Pakkeforløp for hjerneslag går her foran som et godt eksempel som innbefatter både tverrfaglig vurdering i akuttavdeling samt synliggjør at videre rehabiliteringsforløp kan variere etter faktisk behov. Det vil være viktig å involvere spesialister i fysikalsk medisin og rehabilitering i dette arbeidet videre. Norsk forening for fysikalsk medisin og rehabilitering er dog svært bekymret for en økende mangel på spesialister i faget i årene fremover. Da 100/189 aktive spesialister i faget er over 60 år vil helsevesenet ilet de neste 5-10 årene miste en betydelig andel spesialister i fysikalsk medisin og rehabilitering. Vi erkjenner også at det med stor sannsynlighet vil være et gradvis økende behov for legespesialister i faget fremover. Covid-pandemien har satt fokus på rehabiliteringsbehov etter covid-19; men alle pasienter, uavhengig av diagnose bør få et spesialisert rehabiliteringstilbud etter alvorlig sykdom eller skade ved større funksjonstap. Den medisinske utviklingen og forskning har også medført en dreining fra operativ til konservativ behandling innen muskel/skjelett-apparatet og da vil fysikalsk medisin og rehabilitering være en sentral spesialitet for videre oppfølging av denne pasientgruppen.

For å kunne opprettholde et nasjonalt tilbud om spesialisert rehabilitering til pasienter som har behov for dette er det en nødvendighet å utdanne tilstrekkelig med legespesialister i fysikalsk medisin og rehabilitering. Tverrfaglig rehabiliteringskompetanse med tilstrekkelig døgnkapasitet i helseforetakene i tidlig fase etter akutt sykdom/skade er svært viktig, ikke minst for å unngå brutte pasientforløp hvor pasienten går til lokalsykehus i påvente av en rehabiliteringsplass. For å sikre tilstedeværelse av spesialisert rehabiliteringskompetanse helt fra akutt skade bør det ansettes spesialist i fysikalsk medisin og rehabilitering i traumesenter, jfr nasjonal traumeplan. Jo tidligere spesialisert rehabiliteringen igangsettes, dess bedre er utsiktene til betydelig funksjonsgjenvinning etter akutt sykdom og skade. Det er godt dokumentert at tidlig overflytting til spesialiserte rehabiliteringsavdelinger reduserer sykkelighet og dødelighet for pasienter med hjerneslag. Vi vet også at forsinket overføring til rehabilitering er negativt assosiert med funksjon.

Det legges opp til en styrking av rehabiliteringstilbudet i kommunehelsetjenesten i årene fremover, også her vil det være et økende behov for legespesialister i fysikalsk medisin og rehabilitering. Som angitt i utviklingsplanen vil personer med flere kroniske lidelser ha et stort behov for ulike tjenester og koordineringer. Fysikalsk medisin og rehabilitering er eneste medisinske spesialitet som har rehabilitering og funksjonsvurdering som sin kjernekompetanse og vil dermed være sentral i utvikling av tilbud til denne sammensatte pasientgruppen. Spesialist i fysikalsk medisin og rehabilitering vil i samarbeid med blant annet fysioterapeuter i kommunen kunne lage gode behandlingsforløp, sikre god konservativ behandling og forhindre kostbar kirurgisk intervensjon med tvilsom indikasjon.

Faget opplever et tap av utdanningsplasser ved tidligere godkjente utdanningsinstitusjoner i forbindelse med omlegging av spesialistutdanningen. Norsk forening for fysikalsk medisin og rehabilitering mener at det er svært viktig at det inngås formaliserte samarbeidsavtaler mellom mindre og større utdanningsinstitusjoner for å sikre fortsatt høy kvalitet på nye legespesialister i fysikalsk medisin og rehabilitering men samtidig forhindre tap av utdanningsstillinger nasjonalt.

På vegne av styret i Norsk forening for fysikalsk medisin og rehabilitering,

Bergen 19.08.22

Marianne Wesnes

Leder Norsk forening for fysikalsk medisin og rehabilitering